

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 25 maj 1937 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets memorial med förslag till ändrad lydelse av §§ 23 och 50 riksdagsordningen.

Inom konstitutionsutskottet har framställts förslag att utskottet med stöd av § 38 riksdagsordningen måtte föreslå sådan ändring i riksdagsordningen att riksdagsmannaarvodets belopp skulle bestämmas i den särskilda stadga, som enligt gällande rätt kompletterar grundlagen i fråga om ersättningar till riksdagens ledamöter. Förslaget har motiverats på följande sätt:

I främmande rätt regleras i allmänhet icke parlamentsledamöternas rätt till arvode och reseersättning i författningar av grundlags natur. Så är icke ens fallet med den finska riksdagsordningen med dess av historiska förhållanden betingade i övrigt detaljerade regler om riksdagen och dess arbetsformer. Enligt denna riksdagsordning skall riksdagsman visserligen av statsmedel åtnjuta arvode och reseersättning, men de närmare bestämmelserna härom meddelas i lag.

Syftemålet med den uttömmande reglering av detta ämne, som skedde i 1866 års svenska riksdagsordning, var i första hand att förlåna bestämmelserna härom en större stabilitet än om de fastställdes på annat sätt. Detta har likvisst icke hindrat genomförandet av grundlagsändringar åren 1891, 1909, 1914, 1918 och 1921 samt senast år 1933. Denna sist genomförda grundlagsändring föranleddes av en kungl. proposition till 1932 års riksdag och motiverades av konstitutionsutskottet närmast med en hänvisning till de personliga uppoffringar och inskränkningar av varjehanda slag som det då rådande ekonomiska och statsfinansiella läget krävde av alla medborgare. De år 1933 genomförda grundlagsbestämmelserna om arvode och reseersättning åt riksdagsman kompletteras emellertid, i motsats till vad som förut varit fallet, genom föreskrifter i en av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga om ersättnings utgående för riksdagsmannaupdragets fullgörande, angivande de villkor under vilka och innehållande de särskilda föreskrifter i enlighet med vilka arvode och reseersättning skola utgå. Såsom skäl för utbrytningen av dessa bestämmelser ur grundlag anfördes, att ett grundlagsstadgande i förevarande ämne icke lämpligen kunde göras allt för detaljerat.

Härmed var emellertid första steget taget till ett utbrytande ur grundlagen även av bestämmelserna om arvodets storlek och om antalet fria resor för riksdagsmän. Vissa betydande fördelar skulle erhållas, om ytterligare ett steg togs i samma riktning, så att grundlagen framdeles endast fastslog riksdagsmännens rätt till arvode och reseersättning utan att närmare ange denna rätts innehåll. Väsentligen förändrade ekonomiska förhållanden kunna nämligen, såsom erfarenheten redan tidigare visat, inträffa under en andrakammarperiod, så att riksdagsmannaarvodets storlek kan behöva jämkas på ett snabbare sätt än vad som för närvarande är möjligt. Det behöver därför icke befaras att utbrytandet ur grundlag av de ifrågakvarande bestämmelserna skulle medföra, att dessa regler förlorade den stabilitet, som de inom vissa gränser böra äga. Tillräckliga garantier häremot torde ligga såväl däri, att

stadgan om ersättnings utgående för riksdagsmannaupdragets fullgörande beslutas samfällt av Konungen och riksdagens båda kamrar, som däri, att den förevarande frågans natur torde göra riksdagen obenägen att besluta ändringar i densamma, såvida ej särskilda omständigheter göra en ändring behöflig.

Då utskottet anser de anförda skälen för en grundlagsändring i ämnet bärande och finner den nuvarande tidpunkten, första året i en ny andra-kammarperiod, lämplig för framläggande av ett grundlagsförslag i den förevarande frågan med hänsyn till önskvärdheten att icke behöva sammankoppla principfrågan med den i detta sammanhang ovidkommande frågan om arvodets storlek, hemställer utskottet

att riksdagen ville såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av §§ 23 och 50 riksdagsordningen.

§ 23.

(Nuvarande lydelse.)

1. Ledamot av riksdagen äger av statsmedel åtnjuta arvode och reseersättning under de villkor och i enlighet med de särskilda föreskrifter, som meddelas i en av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga om ersättnings utgående för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

2. För lagtima riksdag, som ej enligt § 5 upplöses, innan den varit fyra månader tillsammans, så ock för sådant senare sammanträde av lagtima riksdag, som i § 5 avses, utgår till ledamot av riksdagen, *som är bosatt å ort där riksdagen hålles, arvode med tre tusen kronor samt till annan riksdagens ledamot arvode med fyra tusen kronor.*

Vid urtima riksdag utgår till ledamot av riksdagen för den tid riksdagen är samlad arvode med ett belopp motsvarande, för månad räknat, en fjärdedel av det för lagtima riksdag utgående

§ 23.

(Föreslagen lydelse.)

1. Ledamot av riksdagen äger av statsmedel åtnjuta arvode och reseersättning under de villkor och i enlighet med de särskilda föreskrifter, som meddelas i en av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga om ersättnings utgående för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

2. För lagtima riksdag, som ej enligt § 5 upplöses, innan den varit fyra månader tillsammans, så ock för sådant senare sammanträde av lagtima riksdag, som i § 5 avses, utgår till ledamot av riksdagen *fast arvode, beräknat för hela den tid riksdagen är samlad.*

Vid urtima riksdag utgår till ledamot av riksdagen för den tid riksdagen är samlad arvode med ett belopp motsvarande, för månad räknat, en fjärdedel av det för lagtima riksdag

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

arvodet, dock högst med nämnda arvodes hela belopp.

utgående arvodet, dock högst med nämnda arvodes hela belopp.

3. Ledamot av riksdagen åtnjuter ersättning för resa till och från riksdagen. Besöker ledamot under lagtida riksdag efter beviljad ledighet hemorten, äger han jämväl undfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för fem resor fram och åter.

§ 50.

Val av — — — sina befattningar.

Inträffar ledighet — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid sammanträde, då riksdagen ej är samlad, utgår ersättning enligt de i § 23 för urtima riksdag bestämda grunder.

§ 50.

Val av — — — sina befattningar.

Inträffar ledighet — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid sammanträde, då riksdagen ej är samlad, utgår ersättning enligt de för urtima riksdag bestämda grunder.

Stockholm den 25 maj 1937.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Hallén, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Stendahl, Bergman, Karl August Johanson, Nils Andersson, Anders Andersson, Hagström, Lindskog, Fast, Vougt, Holmbäck, Lundqvist, Andersson i Malmö, Andersson i Ovanmyra, Fält och Johansson i Tväråselet.

Reservation

av herrar Gustaf Adolf Björkman, Bergman och Hagström, som inom utskottet yrkat, att det i fråga om initiativ från utskottet uti förevarande ämne väckta förslaget såsom framlagt vid en så sen tidpunkt under riksdagen icke borde föranleda någon åtgärd.